

Talousarvion valmistelu 2025

Aluehallitus 16.09.2024 § 180

4747/02.00/2024

Valmistelija Nystrand Lena
Kinnunen Marina
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Talousarviovalmistelua vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmaa vuosille 2026–2027 valmistellaan rinnakkain tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman kanssa.

Hallitus asetti kevään budjettiriihessä uusia säästöjä, jotka vaikuttavat hyvinvointialueiden rahoitukseen. Pohjanmaan hyvinvointialueen osalta vaikutus on yhteensä 17 miljoonan euron heikennys verrattuna 10.10.2023 saatuun tietoon. Tästä 6 miljoonaa euroa muodostuu palvelutarpeen muutoksista ja 11 miljoonaa euroa muodostuu budjettiriihen toimenpiteistä. Valtiovarainministeriöstä todetaan, että ylimääräistä lisärahoitusta ei ole näköpiirissä, eikä myöskään pidennystä aikaan, johon mennessä kertynyt alijäämä on saatava tasapainoon. Pohjanmaan osalta aikaraja on viimeistään vuonna 2026.

Jakson 1.1.–30.6.2024 osavuosisiraportti osoitti 16,9 miljoonan euron alijäämän, mikä on 50 % budjetoidusta, mutta koska toisella vuosipuoliskolla on tulossa suuria palkantarkistuksia, henkilöstötalousarvio ei enää kompensoi ostopalvelujen, erityisesti asiakaspalvelujen, ylityksiä kokonaisuudessaan. Tätä taustaa vasten alijäämä voi pahimman skenaarion mukaan nousta 47 miljoonaan euroon budjetoidun 34 miljoonan euron sijaan. Tämän välttämiseksi on aloitettu toimenpiteitä, joilla ostopalveluja voidaan ohjata paremmin tulevaisuudessa. Tavoitteena on, että alijäämä vähenisi jo kuluvana vuonna ja pysyvä tulos saavutettaisiin jo vuonna 2025.

Sopeuttamisohjelman laskelmat on sopeutettu muuttuneeseen rahoitukseen. Sen lisäksi, että ostopalveluja sopeutetaan vaatimuksiin vuonna 2024, laaditaan vuoden 2025 talousarvio niin, että saavutetaan 44 miljoonan euron säästöt samalla, kun toimintaan tehdään panostuksia 7,7 miljoonalla eurolla. Niiltä osin kuin laki ei velvoita, rahoitus ja siihen liittyvät toimenpiteet ovat ehdollisia (kuten asiakasmaksujen korotukset ja henkilöstömitoituksen muutokset).

Osa toimenpiteistä on sisällytetty aluevaltuuston 15.4.2024 § 21 päätökseen tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmasta, joista hallitus tekee syksyn 2024 aikana erilliset toimeenpanopäätökset palveluverkkoon kohdistuvien muutosten osalta. Rahoituksen kiristymisen johdosta joudutaan tekemään uusia toimenpiteitä ja ne valmistellaan osana toiminta- ja talousarviotyötä vuodelle 2025. On kuitenkin selvää, että päästöksemme matalampaan kustannustasoon tulee henkilöstömäärän pysyvästi vähentyä, koska henkilöstökustannukset muodostavat 50 % hyvinvointialueen kokonaiskustannuksista. Aluehallitukselle esitetään, että se päättää käynnistää välittömästi yhteistoimintaneuvottelut, jotka koskevat koko organisaatiota (pois lukien pelastuslaitos ja hyvinvointialuejohtajan erikseen määrittelemät tehtävät). Neuvotteluiden tavoitteena on 10 miljoonan euron pysyvät säästöt, ja se tulee enimmillään tarkoittamaan 250 henkilötyövuotta. Neuvottelut käydään järjestöjen kanssa ja tavoitteena on saattaa neuvottelut päätökseen viimeistään viikon 45 loppuun mennessä. Neuvotteluissa haetaan muutoksia hallintoon ja esihenkilörakenteeseen, eli näitä tehtäviä pyritään vähentämään. Vähennyksiä tulee myös muihin henkilöstöryhmiin, kun toimintoja tullaan muuttamaan, supistamaan tai lakkauttamaan. Neuvottelut saattavat johtaa irtisanomisiin ja/tai osa-aikaistamisiin, mutta vaihtoehtoisia ratkaisuja haetaan laajasti neuvotellen mm. tehtävien täyttämättä jättämisellä, tehtävänkuvien ja virkavelvollisuuden muutoksilla ja määräaikaisten palvelussuhteiden tarkemmalla arvioinnilla. Yhteistoimintaneuvotteluiden tulos tuodaan aluehallitukselle tiedoksi.

Jotta vuosilta 2023 ja 2024 kertynyt alijäämä saadaan tasapainotettua, tarvitaan suuria ylijäämiä vuosina 2025 ja 2026. Tämä vaatii sitä, että säästötaso on vuonna 2026 noin 15 miljoonaa euroa. Niiltä osin kuin toimenpiteet ovat pysyviä, saavutamme vuodesta 2027 matalamman kustannustason, joka vastaa rahoitusta ja antaa jopa mahdollisuuksia investointeihin, joilla saavutetaan jatkossa paremmin kestävä talous. Vaaditaan kuitenkin edelleen malttia, jotta Pohjanmaan hyvinvointialue sopeutuu kustannustasolleen pysyvästi suhteessa tarvetasoon, joka on rahoitustason lähtötilanne. Kustannustason indeksitarkistuksiin on käytetty valtiovarainministeriön vahvistamaa HVA-indeksiä (2,72 % vuonna 2025).

Edellä olevan perusteella hyvinvointialueella on edellytykset saavuttaa kestävä talous edellä mainituilla toimenpiteillä ja lainanottovaltuutuksilla normaalein perustein tulevaisuudessa. Tämän vuoksi ei haeta lisärahoitusta eikä myöskään lainanottovaltuutuksia investointeihin vuonna 2025.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että aluehallitus

1. hyväksyy talousarviotyön 2025–2027 kehukset niin, että voidaan suunnitella 44 miljoonan + 15 miljoonan euron säästöt. Tuloja säädetään niin, että ne ovat realistisia ja alijäämä saadaan tasapainoon vuoden 2026 aikana.

2. päättää, että hyvinvointialue ei hae lisärahoitusta tai lainanottovaltuutuksia investointeihin vuonna 2025.

3. päättää, että koko organisaatiossa (pois lukien pelastuslaitos ja hyvinvointialuejohtajan erikseen määrittelemät tehtävät) aloitetaan työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella annetun lain 4 §:n ja 7 §:n mukaiset yhteistoimintaneuvottelut, joilla tavoitellaan henkilökustannusten vähentämistä 10 miljoonalla eurolla vuonna 2025. Henkilöstösäästöjen arvioidaan kohdistuvan siten, että vähennystarve on enintään 250 henkilötyövuotta.

4. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan päättämään neuvotteluesitysten antamisesta; ja tuomaan yhteistoimintaneuvottelujen tulokset aluehallitukselle tiedoksi. Tämän jälkeen yksittäiset toimeenpanopäätökset tehdään jokaisella henkilöstölinjalla hallintosäännön toimivaltuuksien mukaisesti.

5. ehdottaa, että hallitus antaa päätöksen aluevaltuustolle tiedoksi.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.